

MDRD

Poljana Paska Miličevića 1

20000 Dubrovnik

+385 (0) 20 324 856

e-mail: mdrd@mdrd.hr

Ur.Broj:7/19

GRAD DUBROVNIK

Upravni odjel za kulturu i baštinu

Pred Dvorom 1.

20 000 DUBROVNIK

Predmet: Izvješće o poslovanju i ostvarenju programskih zadaća, Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik u 2018. godini

Temeljem članka 16. Statuta Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik podnosim vam Izvješće o poslovanju, stručnom radu i ostvarenju programskih zadaća Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik za 2018. godinu.

U prilogu ovog izvješća prilažem i već dostavljena temeljna financijska izvješća (Izvješće o prihodima i rashodima, primicima i izdacima od 01.01. do 31.12.2018. godine i Bilancu na dan 31.12.2018. godine).

1. REZULTATI POSLOVANJA MDRD U 2018.

Ukupni prihodi i primici iznose 1.142.266 kuna od čega: prihodi iz nadležnog proračuna 1.122.256 kuna, prihodi iz državnog proračuna 20.000 kuna, te prihodi od kamata po viđenju 10 kuna.

Ukupni rashodi iznose 1.142.257 kuna.

Od navedenih prihoda iz nadležnog proračuna, iznos od 47.163 kune odnosi se na prenesena, uplaćena a nerealizirana sredstva iz 2017. godine, a preostali iznos na uplate u 2018. godini. Ostatak prihoda u iznosu od 20.000 kuna su namjenski prihodi Muzeja, ostvareni po natječaju Ministarstva kulture RH.

Muzej Domovinskog rata Dubrovnik uprihodio je od osnovne djelatnosti Muzeja - prodaje ulaznica iznos od 1.762.314, od čega je u proračun Grada Dubrovnika u 2018. godini uplaćeno 1.651.989 kuna, dok je preostali iznos od ostvarenih a nenaplaćenih potraživanja od grupnog posjeta (turističkih agencija) u 2018., naplaćen i uplaćen u proračun Grada Dubrovnika početkom 2019. godine.

Imovina korisnika sastoji se od početne imovine – muzejske građe u vrijednosti 524.000 kuna, te postrojenja i opreme u vrijednosti 190.250 kuna, i zaliha kataloga 137.268 kuna.

Muzej Domovinskog rata Dubrovnik ima 5 zaposlenika; ravnatelj, viši kustos i tri biljetera te redovno plaća sve dospjele obveze.

Tijekom 2018. ostvarili smo ponovno iznimno dobre rezultate poslovanja zahvaljujući u prvom redu stalnom obogaćivanju muzejske ponude, održavanju prostora stalne izložbe, prilagođavanjem radnog vremena posjetiteljima usprkos nedostatku pomoćnih i stručnih djelatnika, te muzejskim prostorima u tvrđavi Imperijal koji su bili otvoreni za posjetitelje svih sedam dana u tjednu tijekom cijele 2018. godine.

2. OSTVARENJE PROGRAMSKIH ZADAĆA MDRD U 2018. GODINI

- Tijekom 2018. godine MDRD je ponovno svoje zbirke obogatio darovanjem. Od prikupljene građe izdvajamo cjelokupnu izložbu „Dubrovnik...“, autora Damira Fabijanića, nastalu u vrijeme Domovinskog rata, donacija Zavoda za obnovu Dubrovnika, kao i umjetnička djela 11 dubrovačkih umjetnika koji su ih naslikali za obilježavanje 6. prosinca 2018., u čast dubrovačkih braniteljima i poklonili ih Muzeju Domovinskog rata Dubrovnik. Zbirke muzeja bogatije su i za originalni foto album stradanja Grada iz 1991., osobni album građanina, te izvornih VHS video snimki raketiranja Srđa iz listopada 1991., topovnjača tzv. JNA, spašavanja brodova iz ACI marine u Komolcu, te Grada 7. prosinca 1991. i dr. Muzeju je poklonjena i knjiga „Karanfil s pjesnikova groba“, Augusta Šenoa, koju je dana 26. svibnja 1992., nakon što su se snage JA povukle s prilaza Gradu, zapovjednik tenkovske satnije 163. brigade Mihael Kišur pronašao na Žarkovici, na pragu bunkera. Knjiga je bila otvorena i „označena“ tragom vojničke čizme na poglavlju pod naslovom „Kako došlo, tako prošlo“. Knjigu je Muzej, zahvaljujući sinu pokojnog Mihaela Kišura, g. Dubravku Kišur dobio na poklon, a značajna je i po tome što su se u navedenu knjigu potpisivali naši branitelji krajem mjeseca svibnja 1992. godine.

Muzej je zaprimio i novu donaciju Civilne zaštite, predmeta iz vremena Domovinskog rata. Jedna od prvih donacija za buduću Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, krajem devedesetih godina bila je donacija Civilne zaštite neprijateljskih minsko eksplozivna sredstva koja su prikupljena na terenu nakon oslobađanja juga Hrvatske i izlaska HV na međunarodno priznate granice Republike Hrvatske. Jednako tako tada su poklonjene muzeju i iznimno vrijedne dokumentarne fotografije uklanjanja mina s terena, te je ta darovana građa danas izložena u tvrđavi Imperijal. Suradnja CZ i MDRD se nastavila tijekom godina trajanja postupka osnivanja Muzeja, a traje i danas. Muzeju je donirana i obimna dokumentacija Fonda za spas Dubrovnika „Sveti Vlaho“.

- Uz obogaćivanje i održavanje stalne izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“ realizirane su četiri stručne povremene izložbe u tvrđavi Imperijal; 1. „Stradanje sakralnih objekata na dubrovačkom području u Domovinskom ratu 1991.-1995.“, 2. „Slike rata, Matko Biljak – Božidar Vukičević“, 3. „Dubrovnik...“ i 4. „Dubrovački umjetnici braniteljima u čast“.

- U sklopu izdavačke djelatnosti, pored pripreme i tiskanja plakata i pozivnica za gore navedene izložbe realizirane u 2018., Muzej je ponovno tiskao i nove nedostajuće ulaznice/razglednice. Muzej je tiskao i foto monografiju Slike rata „Matko Biljak – Božidar Vukičević, svjetlom pisana povijest Domovinskog rata“ uz potporu Grada Dubrovnika i Ministarstva kulture RH. Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, ovim programom nastavio je proučavanje, obradu i prezentaciju izabranih dokumentarnih ratnih snimaka istaknutih hrvatskih fotoreportera, čijim je cjelokupnim ratnim stvaralaštvom obogaćena muzejska Zbirka fotografija i negativa. Kroz njihove snimke, nastale na svim hrvatskim ratištima, od Vukovara i Vinkovaca do krajnjeg hrvatskog Juga, dokumentirana je ratna svakodnevica Hrvatske i iznova otkrivena moć novinske reportažne fotografije, kao temelja naše vizualne memorije, visokovrijednog muzejskog predmeta i prvorazrednog povijesnog izvora. Obogaćena kronologijom najvažnijih događaja iz ovog iznimno važnog razdoblja novije hrvatske povijesti monografija „Slike rata“ značajno pridonosi daljnjem stručnom i znanstvenom bavljenju Domovinskim ratom i fotografijom kao medijem.

Za Muzej i Grad Dubrovnik monografija je značajna jer su upravo na dubrovačkoj bojišnici nastale brojne fotografije ikone Domovinskog rata ovih istaknutih ratnih fotoreportera.

- Ravnateljica i viši kustos su u sklopu svog stručnog usavršavanja sudjelovali u radu stručnih udruga, pohađali stručne tečajeve, pratili stručnu literaturu, te redovito putem medija (tisk, radio, TV, portali) izvještavali javnost o radu ustanove, izložbama, obljetnicama i sl. Jednako tako sudjelovali su u tematskim emisijama TV kuća i radio postaja o MDRD i stručnom radu djelatnika, Du Tv, Libertas TV, HTV, Radio Dubrovnik, Katolički radio, Radio Ragusa i dr., kao i davali veći broj izjava na sve novinarske upite. Obavljali su redovite poslove sakupljanja, čuvanja, stručne obrade i prezentacije muzejske građe, te provodili redovite mjere preventivne zaštite (u skladu s mogućnostima i stanjem muzejskih prostora), održavanja i obogaćivanja povremenih i stalne muzejske izložbe u tvrđavi Imperijal na Srđu. Ravnateljica je predstavila iznimno rijetku knjigu „Dani kušnje u Dubrovniku 1991.“ prof. dr. sc. Alojza Ćubelića, koja zorno svjedoči o dnevničkim zapisima autora dominikanca Alojzija Ćubelića, sada izvanrednog profesora na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, iz vremena dok je bio u novicijatu Dominikanskog reda u Dubrovniku, od 19. rujna 1991. do 4. siječnja 1992., i koji prikazuju tri i pol mjeseca najtežih dana Grada u njegovoj novijoj povijesti. Knjiga je poklonjena za Muzejsku knjižnicu.

- Stručna pomoć pružana je u više slučajeva; Udruzi roditelja poginulih hrvatskih branitelja Dubrovnik, g. Niku Vukoviću u organizaciji i vođenju programa obilježavanja podizanja

spomenika poginulim braniteljima na širem području Osojnika, Udrugama proisteklim iz DR, studentima na izradi diplomskih radova, Projektu "Župa i Župljani u Domovinskom ratu", autora Nikole Dupera, g. Jošku Radici u istraživačkom radu, autorima izložbe „Dubrovnik, a Scarred City“, autorima Projekta „Muzej crvene povijesti“, Glavnom stožeru Oružanih snaga RH u organizaciji, održavanju i stručnom predavanju na realizaciji seminara o Južnom bojištu u Muzeju Domovinskog rata Dubrovnik, i dr. Uz stručnu pomoć, jednako tako davana je na uvid i muzejska građa iz zbirke Muzeja kao i posudba građe u digitaliziranom obliku.

- MDRD sudjelovao je u Noći Muzeja 2018., te je građanima bilo omogućeno razgledanje stalne i povremenih izložbi muzeja u tvrđavi Imperijal. Kao organizatori zadovoljni smo i malim brojem sudionika, jer s obzirom na dostupnost tvrđave Imperijal u zimskom periodu, a pogotovu noćnim satima, i uvjetima koji vladaju u tvrđavi, svaki program koji dovodi do afirmacije lokalne materijalne i nematerijalne kulturne baštine, tj. spomena na Domovinski rat je daljnji napredak muzejske djelatnosti.

- U sklopu informatičkih poslova muzeja, u Planu i programu rada MDRD za 2018. osigurana su sredstva za izradu web stranice Muzeja koja je pri dovršetku te će na proljeće 2019. biti u funkciji. Web adresa Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik, s domenom mdrd.hr bit će: www.mdrd.hr. Jednako tako, do sada digitaliziranu građu iz Zbirke, pohranili smo na server, kao i novo skeniranu u 2018., te nastavili s obimnim radom na daljnjoj digitalizaciji, posebno Zbirke fotografija i negativa MDRD.

- Ponovno je i u 2018. održan velik broj stručnih vodstava na izložbi „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“, kao i na povremenim izložbama Muzeja u tvrđavi Imperijal koje su prezentirane javnosti tijekom 2018. (Srednje škole iz Grada Dubrovnika kao i iz drugih krajeva RH, fakulteti, OŠ Grada Dubrovnika i DNŽ, Interuniverzitetski centar, Dubrovačko sveučilište, vrtičke grupe, Judo klubovi, Udruge proistekle iz Domovinskog rata iz cijele Hrvatske, hrvatski branitelji, sportski klubovi, biciklisti, motoristi, Old time klubovi, Hrvatska vatrogasna zajednica, i sl., domaći i strani grupni posjetitelji, predstavnici županija i župani u RH, Studenti studija Povijest Jadrana i Mediterana Sveučilišta u Dubrovniku, polaznici Ratne škole Ban Josip Jelačić – Zagreb i Vojnog učilišta, Katolička mladež, hodočasnici Marijanskog zavjeta za Domovinu, i dr.). Jednako tako održan je i veći broj satova povijesti i kvizova, za učenike osmih razreda osnovnih škola kao i maturante gimnazija. Vidljiv je konstantan dolazak domaće publike u Muzej Domovinskog rata Dubrovnik koji broji oko 15000 posjetitelja godišnje.

- Uz realizaciju programa za Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, 5. kolovoza 2018., MDRD je obilježio veliku desetogodišnjicu postojanja stalne izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991. – 1995.“ (5. 08. 2008. – 5. 08. 2018.) u tvrđavi Imperijal, predstavljanjem novog vizualnog identiteta, dvjema novim izložbama fotografija te predstavljanjem monografije.

Stalna izložba bila je rezultat osmišljene višegodišnje akcije prikupljanja građe kustosa Varine Jurica Turk i Miša Đuraš, te je 2009. godine dobila posebno priznanje Hrvatskog muzejskog društava za 2008. godinu, i od tada bilježi izniman interes domaće i strane javnosti. Godišnje je razgleda oko 80 000 posjetitelja.

Predstavljena je foto-monografija „Matko Biljak · Božidar Vukičević - Svjetlom pisana povijest Domovinskog rata“ u izdanju Muzeja. Knjiga je nastala kao rezultat višegodišnjeg istraživačkog rada autora, te uspješne suradnje s istaknutim hrvatskim ratnim fotoreporterima Matkom Biljkom i Božidarom Vukičevićem, koji su svoje cjelokupno ratno stvaralaštvo ustupili na korištenje Muzeju za potrebe budućeg proučavanja, obrade i prezentacije.

Uz prigodnu izložbu odabranih ratnih fotografija i prezentaciju, s bogatstvom sadržaja i značenjem ovog izdanja za daljnji rad Muzeja, javnost su upoznali autori Varina Jurica Turk i Mišo Đuraš te Matko Biljak kao autor ratnih fotografija. Povećan interes za ratnu fotografiju uvjetovan je istaknutim mjestom koje danas zauzima u muzejima, neovisno o tome koristimo li je kao nezamjenjiv muzejski predmet ili kao izložbeni medij, u prvom redu radi njene iznimne dokumentarne vrijednosti. Opsežnom sakupljačkom i izložbenom djelatnošću te obradom ove fotografske građe nastale u Domovinskom ratu, kroz ovaj projekt nastojali smo dati svoj doprinos očuvanju ovog važnog dijela naše kulturne baštine, koji je s izostankom odgovarajuće brige društva izložen ubrzanom propadanju i uništavanju.

Također, u tvrđavi Imperijal, otvorena je i izložba „Dubrovnik ...“, autora Damira Fabijanića, koja je kao samostalni projekt i cjelina nastala u vrijeme Domovinskog rata, a donacijom Zavoda za obnovu Dubrovnika, uz suglasnost autora, postala je fundus Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik.

Muzej Domovinskog rata, predstavio je i novi vizualni identitet Muzeja, autora Orsata Frankovića. Tijekom rada na izradi vizualnog identiteta željeli smo da bude zbir svih aspekata koje Muzej formira kao vlastito, prepoznatljivo i konzistentno, kroz sva sredstva komunikacije, promocijom i distribucijom materijala, podjednako unutar i izvan Muzeja. Jedna od osnovnih karakteristika je predstavljanje kontinuiranosti djelatnosti na uspostavljanju tog identiteta kao središnjeg sistema vizualne prezentacije Muzeja. Osnovni parametar bio je naziv Muzeja – kao zadani – što je signum, te je morao zadovoljiti jasnoću, čitljivost, informativnost, adekvatnost, asocijativnost, te biti usklađen s elementima marketinga, uključujući sve njegove varijacije – pozitiv, negativ, boje i veličine. Boje smo unaprijed programirali kao boje nacionalnog identiteta Hrvatske – crven, bijel, plav i globalno predstavljaju karakter Muzeja.

Logotip predstavlja stilizirana slova naziva Muzeja tj. njegove kratice (MDRD) i često će nam zamjenjivati i zaštitni znak uz tvrđavu Imperijal na Srđu. Logo ima uočljivost, prilagodljivost

određenim vrstama medija i veličina, posebnost i jednostavnost te svi elementi logotipa funkcioniraju kao jedna cjelina i stvaraju vjerodostojnost – a u isto vrijeme je dugoročno pamtljiv i dovoljno klasičan da ne podliježe trendovima. Realizirani vizualni identitet u budućem radu aplicirati ćemo na naša izdanja, knjige, kataloge, plakate, pozivnice, poslovne dokumente, posjetnice, oglase, deplijane, uniforme, suvenire i dr.

Muzej Domovinskog rata ponovno je u suradnji s Gradom Dubrovnikom, Dubrovačkim ljetnim igrama, Dubrovačkim simfonijskim orkestrom i Kazalištem Marina Držića sudjelovao u obilježavanju Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, 5. kolovoza 2018., izrađenom prezentacijom izvornih ratnih fotografija iz Zbirke Muzeja.

- U 2018. nastavila se dobra suradnja Muzeja i tvrtke Excelsa Nekretnine d.d., Žičare Dubrovnik, te je posjetiteljima Muzeja za otvorenje izložbi i predstavljanja programa omogućivan dolazak po cijeni od 15 kuna za povratnu kartu, a radno vrijeme žičare bilo je produženo i do 24 sata. Jednako tako Žičara Dubrovnik je i tijekom 2018. u svojoj ponudi prodavala i ulaznice za MDRD kao i omogućila Muzeju postavljanje informativnih plakata Muzeja, bez naknade, na donjoj postaji Žičare Dubrovnik. MDRD surađivao je i sa Sanitatom Dubrovnik d.o.o. (zaustavljanje turističkih autobusa na Pilama, vaucher, posjet Muzeju), s Kinematografima Dubrovnik (prodaja izdanja MDRD, Luža), sa Zakladom „Blaga djela“ (uredski prostori MDRD), Dubrovačkim simfonijskom orkestrom, Kazalištem Marina Držića, Umjetničkom galerijom Dubrovnik i Dubrovačkim ljetnim igrama na realizaciji više programa, te sudjelovao u kreiranju Kulturnog kalendara Grada Dubrovnika.

- MDRD izradio je izmjene i dopune Statuta MDRD u skladu sa Zakonom o muzejima, te je Gradsko vijeće Grada Dubrovnika dalo suglasnost na tekst Statutarne odluke o izmjenama i dopunama Statuta javne ustanove Muzej Domovinskog rata Dubrovnik.

- Uz realizaciju programa za Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik realizirao je i programe u sklopu Programa Grada Dubrovnika za obilježavanje Dana dubrovačkih branitelja 6. prosinca 2018.

Realizirali smo i predstavili javnosti tematsku autorsku povijesnu izložbu „Stradanje sakralnih objekata na dubrovačkom području u domovinskom ratu 1991.-1995.“ kojom se nastavila daljnja razrada treće tematske cjeline izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ i budućeg stalnog postava MDRD, posvećene herojstvu i stradanju branitelja i građana te proučavanju posljedica agresorskog sustavnog razaranja i uništavanja gospodarskih objekata i spomenika kulture tijekom Domovinskog rata.

U sklopu istog Programa Grada realizirana je i izložba u suradnji s Umjetničkom galerijom Dubrovnik i dubrovačkim umjetnicima pod nazivom „Dubrovački umjetnici braniteljima u čast“. Sudjelovali su umjetnici Mišo Baričević, Nikola Dubčić, Mirica Dubčić, Vedran

Grabovac, Josip Ivanović, Nada Zec Ivanović, Loren Ligorio, Ivan Perak, Jasmina Runje, Tonko Smokvina i Josip Škerlj. Nakon završetka izložbe, izložene su slike darovane u fundus Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik.

3. IZLOŽBENA DJELATNOST

I) Naziv izložbe: DUBROVNIK U DOMOVINSKOM RATU 1991.-1995.,

Obogaćivanje i održavanje stalne izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ u tvrđavi Imperijal na Srđu.

Tijekom 2018. obavljali su se, kao i svake godine od 2008., poslovi na održavanju i obogaćivanju stalne izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ u tvrđavi Imperijal na Srđu. Uvjeti za rad u teškom stanju neobnovljene tvrđave Imperijal još su uvijek isti te iziskuju stalni i svakodnevni angažman djelatnika u održavanju izložbenih prostora te muzejske građe i opreme. Višegodišnji obimni prodori oborinskih voda sve više ugrožavaju opstanak izložbe u prizemnim prostorima tvrđave te smo ponovno obavljali čišćenje gljivica sa zidova, stropova i podova, popravak zatvora na prozorima najlonskom folijom i ojačanim OSB pločama uništenim od jakih vjetrova, dezinfekciju, te farbanje zidova i promjenu uništenih rasvjetnih tijela.

U sklopu radova na obogaćivanju i održavanju stalne izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ izmijenili smo dio oštećenih panoa, te izradili nove, pri čemu smo koristili novo prikupljenu muzejsku građu. Ponovno smo obogatili navedenu izložbu i popravili dotrajalu tehniku koja je u službi tematskih cjelina postava izložbe. Dvojezična (hrvatski/engleski) izložba „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ sastoji se od tri tematske cjeline: Srpsko-crnogorska agresija 1991., Dani pobjede 1992., Stradanja stanovništva, civilnih objekata i spomenika kulture na dubrovačkom području u Domovinskom ratu, uključujući izvorne dokumente i trodimenzionalne predmete s korištenjem multimedije i prezentiranjem izvornih snimki agresije na Dubrovnik, fotografija razaranja gospodarskih, civilnih objekata i spomenika kulture, te poginulih dubrovačkih branitelja.

-Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Imperijal, 5. kolovoza 2008.

-Vrijeme trajanja: 5. kolovoza 2008. – u trajanju

-Autori stručne koncepcije: Varina Jurica Turk, Mišo Đuraš

-Autori likovnog postava: Mišo Đuraš, Varina Jurica Turk

-Opseg: 620 predmeta iz Zbirke muzeja

-Tema: Dubrovnik dubrovačko područje u Domovinskom ratu 1991.- 1995.

-Vrsta: tematska povijesna, edukativna

-Korisnici: Široka publika

II) Naziv Izložbe: „SLIKE RATA, MATKO BILJAK – BOŽIDAR VUKIČEVIĆ“

Izložba je nastala kao rezultat višegodišnjeg istraživačkog rada autora, te uspješne suradnje s istaknutim hrvatskim ratnim fotoreporterima Matkom Biljkom i Božidarom Vukičevićem, koji su svoje cjelokupno ratno stvaralaštvo iz Domovinskog rata ustupili na korištenje Muzeju za potrebe budućeg proučavanja, obrade i prezentacije. Izložene su odabrane ratne fotografije nastale na ratištima diljem Republike Hrvatske u Domovinskom ratu kao dijelovi ratnih foto reportaža.

-Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Imperijal, 4. kolovoza 2018.

-Vrijeme trajanja: 4. kolovoza 2018. – u trajanju

-Autori stručne koncepcije: Mišo Đuraš, Varina Jurica Turk

-Autori likovnog postava: Mišo Đuraš, Varina Jurica Turk

-Opseg: 40 izloženih fotografija i multimedija 150 fotografija

-Tema: autorske ratne fotografije Matka Biljka i Božidara Vukičevića sa hrvatskih ratišta u Domovinskom ratu

-Vrsta: fotografska, povijesna, edukativna, informativna, pokretna

-Korisnici: Građani grada Dubrovnika, stanovnici Dubrovačko neretvanske županije, školska djeca, studenti, branitelji, Udruge proistekle iz Domovinskog rata, brojni domaći i strani posjetitelji Grada.

III) Naziv izložbe: „DUBROVNIK...“

Izložba „Dubrovnik ...“, autora Damira Fabijanića, samostalni je projekt i cjelina nastala u vrijeme Domovinskog rata.

Izložba je donacijom Zavoda za obnovu Dubrovnika, uz suglasnost autora, postala fundus Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik, te predstavlja za širu javnost, muzealce i povjesničare neprocjenjivu dragocjenost.

Uz iznimno dokumentarno i umjetničko bogatstvo njenog sadržaja, izložba posjeduje vrijednost kao muzejski predmet i to zahvaljujući svojoj bogatoj povijesti, vremenu nastanka i dosadašnjem životu izvan muzeja. Ujedno je jedna od rijetkih izložbi iz vremena Domovinskog rata koja je sačuvana u cijelosti i u svom izvornom obliku.

Autor je dvije godine prije početka srpsko – crnogorske agresije na dubrovačko područje detaljno snimao Grad i okolicu, te je tijekom ratnih razaranja s velikom upornošću ponovio iste motive. Na taj je način sastavio impresivne parove fotografija koje ilustriraju posljedice rata.

- Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Imperijal, 4. kolovoza 2018.
- Vrijeme trajanja: 4. kolovoza 2018. – 28. listopada 2018.
- Autori likovnog postava: Varina Jurica Turk i Mišo Đuraš
- Opseg: 134
- Vrsta: fotografska, tematska povijesna, umjetnička, tuzemna, edukativna, informativna
- Korisnici: građani grada Dubrovnika, stanovnici Dubrovačko neretvanske županije, školska djeca, studenti, branitelji, Udruge proistekle iz Domovinskog rata, brojni domaći i strani posjetitelji Grada.

IV) Tematska izložba:

„STRADANJE SAKRALNIH OBJEKATA NA DUBROVAČKOM PODRUČJU U DOMOVINSKOM RATU 1991.-1995.“

U sklopu muzejskog projekta „Hrvatska ratna fotografija“, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik nastavio je obradu i prezentaciju izabranih dokumentarnih ratnih snimaka dubrovačkih i hrvatskih fotografa i fotoreportera. Njihovim opsežnim ratnim stvaralaštvom sačuvana su dragocjena vizualna svjedočanstva o herojstvu i stradanju Grada u srpsko-crnogorskoj agresiji 1991. i tijekom Domovinskog rata. Najveći dio snimljene građe, prepuštene zaboravu i propadanju daleko od očiju javnosti, čuvaju sami autori u osobnim arhivama ili se nesređena nalazi u ustanovama za koje su radili i s kojima su surađivali tijekom i neposredno nakon ratnih razaranja. Rijetki su oni koji su, poput Božidara Gjukića, Mila Kovača, Božidara Vukičevića i Matka Biljka, sve svoje sačuvane ratne snimke ustupili Muzeju radi stručne obrade, proučavanja i buduće prezentacije.

Tematskom izložbom „Stradanje sakralnih objekata na dubrovačkom području u Domovinskom ratu 1991.-1995.“, nastavila se daljnja razrada treće tematske cjeline izložbe „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ i budućeg stalnog postava MDRD, posvećene herojstvu i stradanju branitelja i građana te proučavanju posljedica agresorskog sustavnog razaranja i uništavanja gospodarskih objekata i spomenika kulture tijekom Domovinskog rata.

Autori izložbe i likovnog postava su ravnateljica Muzeja Domovinskog rata Varina Jurica Turk i viši kustos Mišo Đuraš, povjesničari te voditelji muzejskih Zbirki, koji su do sada priredili više od 30 tematskih izložbi iz Domovinskog rata, stalnu izložbu „Dubrovnik u Domovinskom ratu 1991.-1995.“ u tvrđavi Imperijal na Srđu, te objavili brojne kataloge, stručne tekstove, članke i feljtone.

Pored već navedenih autora fotografija, posebnu zahvalnost za ostvarenje ove izložbe dugujemo Zavodu za obnovu Dubrovnika, Dubrovačkoj biskupiji i Konzervatorskom odjelu u Dubrovniku, koji su nam omogućili uvid i istraživanje u svojim bogatim arhivama.

Uz fotografije, kao visokovrijedne muzejske predmete i prvorazredne povijesne izvore, tijekom rada na izložbi koristili smo i opsežnu dokumentaciju iz Zbirke dokumenata MDRD, kao i brojne tiskovine iz tog vremena.

Ovom izložbom, već tradicionalno, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik obilježio je obljetnicu najtežeg napada na Grad 6. prosinca 1991. i Dan dubrovačkih branitelja 2018.

Izložba je otvorena u sklopu programa Grada Dubrovnika za Dan dubrovačkih branitelja.

-Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Imperijal, 5. prosinca 2018.

-Vrijeme trajanja: 5. prosinca 2018. – u trajanju

-Autorica stručne koncepcije: Varina Jurica Turk

-Suradnik na izložbi: Mišo Đuraš

-Autori likovnog postava: Varina Jurica Turk, Mišo Đuraš

-Opseg: 97, -izvorna građa iz Zbirke MDRD i posudba iz Hrvatskog povijesnog muzeja Zagreb

-Vrsta: tematska povijesna, umjetnička, kompleksna, fotografska, tuzemna, edukativna, informativna, skupna

-Korisnici: Građani grada Dubrovnika, stanovnici Dubrovačko neretvanske županije, školska djeca, studenti, branitelji, Udruge proistekle iz Domovinskog rata, brojni domaći i strani posjetitelji Grada.

V) Naziv izložbe: „DUBROVAČKI UMJETNICI BRANITELJIMA U ČAST“

U suradnji Muzeja Domovinskog rata Dubrovnik i Umjetničke galerije Dubrovnik priređena je izložba dubrovačkih umjetnika koji su svoja djela naslikali u počast dubrovačkim braniteljima.

Umjetnici Mišo Baričević, Nikola Dubčić, Mirica Dubčić, Vedran Grabovac, Josip Ivanović, Nada Zec Ivanović, Loren Ligorio, Ivan Perak, Jasmina Runje, Tonko Smokvina i Josip Škerlj koji, prisjećajući se herojskih dana obrane Grada, svojim darovima – slikama izloženima u prostoru Tvrđave Imperijal na Srđu iznad Dubrovnika – svaki na svoj način uzdižu simboliku i značenje tih sudbinskih dana te odaju počast ranjenim i poginulim braniteljima, ali i svima koji su doprinijeli pobjedi dobra nad zlim.

Ujedno, i cijela izložba je dar. Nakon njezina završetka izložene su slike darovane Muzeju Domovinskog rata Dubrovnik koji će u nekim boljim vremenima moći prezentirati stalni postav u primjerenim uvjetima i izložiti građu muzejskih zbirki, blago zajedničke memorije i tuge, ali i ljubavi i optimizma nove budućnosti.

I ovom izložbom, uz „Stradanje sakralnih objekata na dubrovačkom području u Domovinskom ratu 1991.-1995.“, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik obilježio je obljetnicu napada na Grad 6. prosinca 1991. i Dan dubrovačkih branitelja, koja je također otvorena u sklopu Programa Grada Dubrovnika za Dan dubrovačkih branitelja.

- Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Imperijal, 5. prosinca
- Vrijeme trajanja: 5. prosinca 2018. – 22. prosinca 2018.
- Autori izložbe: Varina Jurica Turk i Marin Ivanović
- Autori likovnog postava: Varina Jurica Turk i Marin Ivanović
- Opseg: jedanaest umjetnina i osam izvornih ratnih fotografija Božidara Gjukića
- Vrsta: umjetnička, fotografska
- Korisnici: Građani grada Dubrovnika, stanovnici Dubrovačko neretvanske županije, školska djeca, studenti, branitelji, Udruge proistekle iz Domovinskog rata, brojni domaći i strani posjetitelji Grada.

4. POSJETITELJI

Posjet Muzeju Domovinskog rata Dubrovnik u tvrđavi Imperijal na Srđu, obuhvaća posjet stalnoj i povremenim izložbama Muzeja tijekom 2018. kada je bilo 78501 posjetitelja.

Od ukupnog broja posjetitelja ostvareno je individualnih posjeta 73684 i grupnih posjeta 4817.

Sveukupno je prodano ulaznica 63184 (odrasli: 54252, studenti: 8932).

Besplatan posjet ostvarilo je 15317 posjetitelja.

Građani Grada Dubrovnika, stanovnici Dubrovačko neretvanske županije i RH, učenici i studenti, hrvatski branitelji, članovi udruga proisteklih iz Domovinskog rata i dr., nastavili su dolaziti posjećivati stalnu izložbu i povremene muzejske postave i u 2018. godini. Tijekom proteklih godina, uključujući i 2018. vidljiv je konstantan dolazak domaće publike u muzejske prostore i tvrđavu Imperijal koji broji oko 15000 posjetitelja godišnje.

Muzejska prodaja individualnih ulaznica je u laganom porastu u 2018. u odnosu na 2017., a grupni posjet u organizaciji turističkih agencija je u padu u 2018. u odnosu na 2017. Razlog manjem broju posjetitelja Muzeja u grupama, u prvom redu vidimo u otežanom pristupu tvrđavi Imperijal (Nemogućnost dolaska javnim gradskim prijevozom, nemogućnost dolaska turističkog autobusa na Srđ, ne zaustavljanje turističkih autobusa na autobusnoj postaji - Žičara Dubrovnik, kojom dolaze na Srđ, nego na Pilama, što starijoj populaciji onemogućuje dolazak, kao i mogućnost dolaska na Srđ samo turističkim kombijima po vrlo uskoj, opasnoj i sve prometnijom cestom. Otežavajuća je okolnost i dodatni financijski izdatak za turističke agencije ukoliko grupa dolazi Žičarom Dubrovnik i /ili s većim brojem turističkih kombija.)

5. MUZEJSKI PROSTORI

Tijekom 2018. MDRD je nastavio redovite poslove tekućeg održavanja muzejskih prostora (tvrđava Imperijal) i opreme (vitrine, panoji, multimedija, izložbe).

Velike probleme i teškoće u radu MDRD i dalje predstavlja neriješeno pitanje neobnovljene tvrđave Imperijal i iznalaženje većeg prostora za smještaj muzejskih zbirki – muzejske čuvaonice koja bi bila opremljena u skladu s Zakonom o muzejima, gdje bi se mogle provoditi propisane mjere fizičke, sigurnosne i preventivne zaštite.

Za sada je muzejska građa koja je smještena u tvrđavi Imperijal i dalje izložena propadanju i uništavanju, a neizložena građa je smještena u neadekvatnim i nedostatnim prostorima te nedostupna javnosti.

Zahvaljujući Gradu Dubrovniku, MDRD je dobio na korištenje i upravljanje bez naknade prostor na adresi Iva Vojnovića 31, površine 23m², koji je u vlasništvu Grada Dubrovnika. Prostor je dan MDRD od 1. ožujka 2018. na rok od 5 godina. Navedeni prostor Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, temeljem Rješenja Grada Dubrovnika, koristi za nužni smještaj dijela muzejske građe i opreme koja trenutno nije izložena i nije u svakodnevnoj uporabi. U prvom redu radi se o građi iz vremena II Svjetskog rata i poraća koju je MDRD preuzeo prigodom osnivanja, a koja je do svibnja 2018. bila smještena u priručnom skladištu u prostorima Dubrovačkih muzeja (Kneževom dvoru), i u sjedištu ustanove MDRD na adresi P.P. Miličevića 1/II.

Ujedno, u navedeni prostor smjestili smo i dio prikupljene građe iz Domovinskog rata, privremeno do tada smještene u tvrđavi Imperijal na Srđu. Kao što vam je poznato, tvrđava još uvijek nije obnovljena, te su muzejska građa i izložbeni prostori izloženi konstantnom prodoru oborinskih voda i velikoj vlazi, a samim tim i ubrzanom propadanju. Sva neizložena, i svake godine ponovno uklanjana muzejska građa tijekom zimskih mjeseci iz tvrđave Imperijal, neizostavno treba smještaj u boljim mikroklimatskim uvjetima.

Pored toga, dodjeljivanjem nam traženog prostora djelomično smo riješili još jedan veliki problem koji nam je onemogućavao normalan rad u uredskim i spremišnim prostorima, pretrpanim velikim količinama preuzete građe i dokumentacije bivšeg Muzeja suvremene povijesti Dubrovačkih muzeja, koju smo dijelom izmjestili i tako rasteretili radni prostor u sjedištu MDRD, na Poljani Paska Miličevića 1. Dobivanjem navedenog prostora na adresi Iva vojnovića 31, MDRD riješio je manji dio svojih prostornih problema vezanih prvenstveno za smještaj građe, dokumentacije i opreme, te može nastaviti opsežan rad na daljnjem prikupljanju i obradi građe iz Domovinskog rata.

Muzej Domovinskog rata Dubrovnik / Homeland War Museum

P. P. Miličevića 1/II, 20000 Dubrovnik, tel.: +385 20 324 856

Neizostavno je napomenuti da MDRD jedino uz pomoć vlasnika i osnivača Grada Dubrovnika i budućom obnovom tvrđave Imperijal, za koju se nadamo da će nakon deset godina rada Muzeja u neprimjerenim uvjetima biti pokrenuta, može imati adekvatan smještaj i pripadajući prostor propisan Zakonom o muzejima. Na taj način Muzeju Domovinskog rata Dubrovnik bili bi stvoreni uvjeti za unapređenje svoje muzejske djelatnosti i realizaciju davno planiranog stalnog postava Muzeja.

S poštovanjem,

Ravnateljica:

Varina Jurica Turk, *prof.*

U Dubrovniku, 26. veljače 2019.

Dostavlja se:

1. GRAD DUBROVNIK – Upravni odjel za kulturu
i baštinu, Pred Dvorom 1.
2. Pismohrana – o v d j e